

Pretema. Recordatori i introducció

Avaluació Psicològica

1. Presentació dels temes del quadrimestre.
2. Garanties per la utilització de les proves psicomètriques.
3. Enquesta d'opinió als psicòlegs espanyols.
4. Tasques per a la millora de l'avaluació.
5. Directrius per a les bones pràctiques.
6. Tests més emprats a Espanya.

1. Presentació dels temes del quadrimestre

Avaluació Psicològica

Guia docent

1. FONAMENTS DE L'AVALUACIÓ PSICOLÒGICA

2. PROCEDIMENTS DE RECOLLIDA D'INFORMACIÓ

3. ELS CONTINGUTS DE L'AVALUACIÓ PSICOLÒGICA

Tema 12. Avaluació de la intel·ligència

Tema 13. Avaluació de la personalitat

Tema 14. Avaluació neuropsicològica

Tema 15. Àmbits d'aplicació de l'avaluació psicològica

2. Garanties en la utilització de proves psicomètriques

La **Comissió del Test** del COP es va crear l'any 1995 amb l'objectiu de promocionar i potenciar un ús adequat dels tests al nostre país. Per a dur avant aquesta tasca funciona de manera coordinada amb altres grups internacionals de treball amb finalitats similars com ara la **Task Force sobre tests** de l'EFPA (Federació Europea d'Associacions de Psicòlegs) o la **ITC** (Comissió Internacional del Test).

Enquesta feta a psicòlegs europeus (espanyols inclosos) per a saber quina opinió tenen sobre l'ús de tests. La primera és de l'any 1999-2000; la segona és del 2009-2010.

Per a respondre a les demandes detectades en aquestes enquestes, la ITC (i dins d'aquesta, la Comissió del Test del COP) han dut a terme una sèrie de projectes e intervencions dirigides a assolir una millora important en el camp de l'avaluació psicològica.

3. Opinió dels psicòlegs espanyols sobre l'ús de tests

J. Muñiz i J. R. Hernández-Hermida

http://www.infocop.es/view_article.asp?id=2823

Punts destacables del resultat de l'enquesta

1. Problemes reconeguts de mal ús: fotocòpies, manca d'actualització dels professionals, manca de contrastació de les interpretacions amb altres professionals.
2. Actitud envers els tests: molt favorable sempre que s'usen en combinació amb altres dades psicològiques.
3. Necessitat de més regulació: a favor de prendre mesures legals a fi de millorar l'ús dels tests i de crear acreditacions específiques que garantiscen la capacitat del professional.
4. Internet i noves tecnologies: un cert escepticisme, més per precaució que per una actitud defensiva enfront de la innovació.
5. Necessitat de formació: ni la carrera ni els màsters satisfan la necessitat de formació. Consciència d'una necessitat d'actualització permanent.
6. Rebuig contundent de l'ús dels tests per qui no és psicòleg. S'admet l'aplicació i la correcció per part de no titulats en psicologia, però la interpretació ha de ser responsabilitat exclusiva dels psicòlegs.

4. Tasques per a la millora de l'ús dels tests

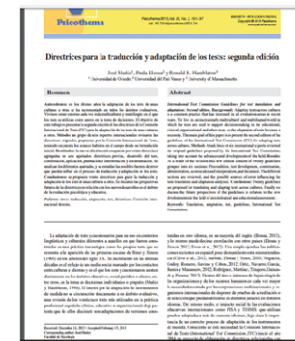
Els organismes que vetlen per l'optimització en l'ús de tests fan tasques de dos tipus: restrictives i informatives.

- **Restrictives:** limiten l'ús de tests a les persones amb un coneixement fefaent i suficient de la prova.

S'ha establert (seguint criteris de l'APA) una classificació dels tests en tres categories: A, B i C, de menys a més especialitzats. Es considera d'ús exclusiu dels psicòlegs els de categoria B (tests col·lectius de caràcter cognoscitiu i de personalitat) i els de categoria C (escales individuals i tests projectius).

També s'intenta promoure que els professionals obtinguen una acreditació específica que certifique que coneixen les proves adequadament (com ja passa en algun país europeu).

- **Informatives:** difusió, per a totes les parts implicades, dels codis de bones pràctiques desplegats pels organismes pertinents.

També, dins de les tasques de millora de la **informació** sobre els tests, una mesura important adoptada ha sigut el desenvolupament d'un model d'avaluació dels instruments, denominat ***Qüestionari d'avaluació de test (QET)***, adaptat al castellà l'any 2000, per Prieto i Muñiz.

El qüestionari (QET) té tres apartats:

1. Descripció tècnica dels tests en trenta-un ítems: nom, autor, constructe que mesura, temps d'aplicació...
2. Avaluació tècnica de les característiques de l'instrument: fonaments teòrics, adaptació/traducció (si ve d'un altre país), fiabilitat, validesa, barems...
3. Valoració global del test i resum dels apartats anteriors que generen una fitxa tècnica que resumeix tota la informació.

El CET permet sistematitzar l'avaluació de les propietats psicomètriques dels tests i oferir una valoració tant quantitativa com qualitativa efectuada per experts. La Comissió del Test del COP s'ocupa d'aquesta tasca que començà l'any 2010 a Espanya. Els resultats es publiquen en la pàgina del COP a mesura que cada test va sent avaluant.

<https://www.cop.es/index.php?page=evaluacion-tests-editados-en-espana>

5. Directrius internacionals per a l'ús dels tests

TIC (Comissió Internacional del Test) any 2000 +-

De manera molt resumida, cal remarcar els punts següents d'aquestes directrius:

- Cal actuar de manera ètica: respecte i honestat.
- Cal actuar amb professionalitat: formació, actualització, ús exclusivament professional del test.
- Cal responsabilitzar-nos de l'ús del test: precisió en l'aplicació, correcció i interpretació. Seguretat amb el material. Confidencialitat de les dades.

Com a futurs professionals, hem de tenir present que uns coneixements psicòmètrics sòlids i una comprensió adequada de tots els aspectes implicats en el procés avaluador són la base fonamental per a un ús correcte i pertinent dels tests.

Hem de ser professionals responsables i mantenir-nos actualitzats tant sobre la tècnica dels tests com sobre les normes ètiques pertinents.

**TABLA 5
LOS 25 TESTS MÁS UTILIZADOS POR LOS
PSICÓLOGOS ESPAÑOLES**

Nombre de la prueba	N	%	
WISC*	(Wechsler Intelligence Scale for Children)	649	22,70
16PF	(16 Personality Factors)	609	22,37
MCMi	(Millon Clinical Multiaxial Inventory)	489	17,96
MMPI	(Minnesota Multiphasic Personality Inventory)	480	17,63
BDI	(Beck Depression Inventory)	372	13,66
WAIS*	(Wechsler Adult Intelligence Scale)	370	12,93
STAI	(State Trait Anxiety Inventory)	316	11,60
RORSCHACH	(Rorschach)	154	5,66
SCL-90	(Symptom Checklist 90)	143	5,25
RAVEN	(Raven Progressive Matrices)	137	5,03
TAMAI	(Test Autoevaluativo Multifactorial de Adaptación Infantil)	120	4,41
MMSE	(Mini Mental State Examination)	113	4,15
MSCA	(McCarthy Scales of Children's Abilities)	95	3,49
BADYG	(Bateria de Aptitudes Diferenciales y Generales)	93	3,42
TALE	(Test de Análisis de Lecto-Escritura)	92	3,38
HTP	(House-Tree-Person Test)	88	3,23
EPC	(Eysenck Personality Questionnaire)	84	3,08
BENDER	(Bender Visual Motor Gestalt Test)	80	2,94
ISRA	(Inventario de Situaciones y Respuesta de Ansiedad)	72	2,64
PROLEC	(Bateria de Evaluación de los Procesos Lectores)	68	2,50
MACI	(Millon Adolescent Clinical Inventory)	59	2,17
BASC	(Behavior Assessment System for Children)	57	2,09
CUIDA	(Eval. de Adoptantes, Cuidadores, Tutores y Mediadores)	51	1,87
ITPA	(Illinois Test of Psycholinguistic Abilities)	51	1,87
CAQ	(Clinical Analysis Questionnaire)	48	1,80

*Bajo las siglas WISC y WAIS se incluyen las distintas versiones disponibles de ambas pruebas, como el WISC-R o el WISC-IV.

6. Tests més emprats a Espanya

**TABLA 6
LOS DIEZ TESTS MÁS UTILIZADOS POR LOS PSICÓLOGOS
ESPAÑOLES POR ESPECIALIDADES**

	Clinica	Educativa	Trabajo
1	MCMi	WISC	16PF
2	16PF	BADYG	PAPI
3	MMPI	TALE	DAT
4	BDI	MSCA	TPT
5	WISC	16PF	IPV
6	WAIS	RAVEN	MMPI
7	STAI	PROLEC	IGF
8	RORSCHACH	BENDER	BFO
9	SCL-90	ITPA	MCMi
10	MMSE	TAMAI	NEO PI

Nota. Se identifican a continuación las siglas de los tests de esta tabla que no aparecen descritos en la tabla 5: PAPI (The Personality and Preference Inventory), DAT (Differential Aptitude Test), TPT (Test de Personalidad de TEA), IPV (Inventario de Personalidad para Vendedores), IGF (Inteligencia General de TEA), BFO (Big Five Questionnaire), NEO PI (NEO Personality Inventory).